

військового стану, застосовувати комплексний підхід, який передбачатиме налагодження ефективної системи контролю за проведеними платежами.

Список використаних джерел

1. Козицька Н.О., Шестак А. С. Дебіторська заборгованість як об'єкт економічного аналізу. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою держави, регіону, суб'єктів господарювання в умовах COVID-19: матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 18-19 листопада 2021 року / Харків. 65м.65. ун-т міськ. госп-ва 65м.. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. С.117-120. URL:<https://eprints.kname.edu.ua/61184/1/2021-117-120.pdf>. (Дата звернення: 05.04.2025 року).
2. Косташи Т.В. Розрахунки з покупцями та замовниками: проблемні аспекти організації та методики обліку в умовах сучасних реалій. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». 2023. №30. С. 59-71. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.04.08.2023.007>. (Дата звернення: 05.04.2025 року).
3. Мінковська А.В., Чернецька О.В., Гавриш В.О. Розрахунки з покупцями і замовниками як об'єкт обліку і оподаткування. Проблеми сучасних трансформацій. 2023. №10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-09-01>. (Дата звернення: 05.04.2025 року).

УДК 657.1:330.322:502.131.1

Мельничук І.І.,

*аспірант ф-ту ОПМ, 1 курсу, спец.071 «Облік і оподаткування»,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – Циганок Ю.В., доктор філософії (PhD),
доцент кафедри аудиту*

ОБЛІК «ЗЕЛЕНИХ» ІНВЕСТИЦІЙ І ВИТРАТ НА ДЕКАРБОНІЗАЦІЮ: ЯК ОБЛІКОВУВАТИ НОВУ РЕАЛЬНІСТЬ?

Сучасна економічна реальність дедалі більше визначається змінами клімату та необхідністю сталого розвитку. У цьому контексті «зелені» інвестиції та зусилля з декарбонізації набувають першорядного значення. Облік відіграє ключову роль у відображенні та впливі на цей перехід, і тому існує нагальна потреба в адаптації облікових практик до цих нових економічних рушійних сил. Прагнення України до інтеграції з Європейським Союзом та пов'язані з цим вимоги щодо звітності у сфері сталого розвитку є важливим контекстом для цієї дискусії [1].

«Зелені» інвестиції визначаються як розподіл фінансових ресурсів на проекти, компанії та технології, що зосереджуються на стійких практиках, екологічно чистих рішеннях та збереженні природних ресурсів. Основна мета таких інвестицій полягає в підтримці бізнесу, який позитивно впливає на навколишнє середовище, одночасно забезпечуючи фінансову віддачу для інвесторів. Хоча «зелені» інвестиції пов'язані з інвестиціями в ESG та імпаکت-

інвестиціями, вони відрізняються тим, що зосереджуються саме на екологічному впливі інвестицій [2].

Витрати на декарбонізацію для підприємств у різних секторах включають витрати, пов'язані зі зменшенням та усуненням викидів вуглекислого газу та інших парникових газів в атмосферу. Метою є досягнення нульових чистих викидів шляхом балансування викидів з їх поглинанням [3].

Традиційні інвестиції в активи (наприклад, основні засоби) та різні операційні та капітальні витрати обліковуються згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) та Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) в Україні, які поступово гармонізуються з МСФЗ. Ключові аспекти включають первісне визнання за собівартістю, подальше оцінювання (наприклад, амортизація для матеріальних активів, амортизація для нематеріальних активів, справедлива вартість для фінансових інструментів згідно з МСФЗ 9 [4]) та облік витрат (наприклад, негайне списання на витрати проти капіталізації витрат на розробки згідно з МСБО 38 [5]). Застосування традиційних методів обліку до «зелених» інвестицій та витрат на декарбонізацію стикається зі значними труднощами та складнощами. На міжнародному та національному рівнях з'являються нові або розроблені стандарти, рекомендації та підходи до обліку «зелених» інвестицій та витрат на декарбонізацію.

Розробка IFRS S1 (Загальні вимоги до розкриття фінансової інформації, пов'язаної зі сталим розвитком) та IFRS S2 (Розкриття інформації, пов'язаної зі зміною клімату), спрямованих на створення глобальної бази для звітності про сталий розвиток та задоволення потреб інвесторів у прийнятті рішень на основі надійної та порівнянної інформації про ризики та можливості, пов'язані зі сталим розвитком [6].

Обов'язкові вимоги ЄС щодо звітності про сталий розвиток для широкого кола компаній, включаючи детальні стандарти, що охоплюють екологічні, соціальні та управлінські аспекти, та акцент на подвійній суттєвості (звітність як про вплив компанії на людей та навколишнє середовище, так і про те, як питання сталого розвитку впливають на компанію) [7].

Широко прийнята структура TCFD для розкриття компаніями фінансових ризиків та можливостей, пов'язаних зі зміною клімату, за чотирма тематичними напрямками: управління, стратегія, управління ризиками та показники й цілі, а також її вплив на стандарти ISSB [8].

Зусилля України щодо гармонізації свого законодавства зі стандартами ЄС у сферах бухгалтерського обліку та звітності про сталий розвиток, включаючи затвердження Стратегії впровадження звітності підприємств зі сталого розвитку та акцент на впровадженні ESRS. Графік впровадження в Україні починається у 2024-2025 роках зі створення робочої групи та правової бази [9].

Поява «зеленого» обліку як галузі, спрямованої на ідентифікацію, вимірювання та управління екологічним впливом економічної діяльності та інтеграцію екологічних витрат у фінансову звітність. «Зелений» облік

допомагає компаніям управляти своїм екологічним впливом та виконувати нормативні вимоги [10].

Належний та прозорий облік «зелених» інвестицій та витрат на декарбонізацію має вирішальне значення з кількох причин: забезпечення прозорості, прийняття обґрунтованих рішень, залучення «зеленого» фінансування і дотримання нормативних вимог.

Облік «зелених» інвестицій та витрат на декарбонізацію є критично важливим аспектом адаптації до нової економічної реальності, обумовленої імперативами сталого розвитку. Традиційні методи обліку стикаються зі значними проблемами у відображенні довгострокової цінності та унікальних характеристик «зелених» ініціатив. Стандарти звітності про сталий розвиток, що з'являються, такі як IFRS S1/S2 та ESRS, є важливим кроком на шляху інтеграції екологічних та соціальних аспектів у основну фінансову звітність. Впровадження ESRS в Україні є значним кроком у цьому напрямку. Належний облік «зелених» інвестицій та витрат на декарбонізацію має важливе значення для забезпечення прозорості, сприяння прийняттю обґрунтованих рішень, залучення «зеленого» фінансування та дотримання нормативних вимог в Україні та в усьому світі. Інтеграція міркувань сталого розвитку в облікові практики матиме значний вплив на визнання активів, визнання витрат, зобов'язання, показники ефективності та загальну фінансову звітність та аналіз, що призведе до більш цілісного погляду на корпоративну ефективність та створення вартості.

Список використаних джерел

1. Україна зробила перший крок у запровадженні звітності зі сталого розвитку. Міністерство Фінансів України, 11.12.2025. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraina_zrobila_pershii_krok_u_zaprovadzhenni_zvitnosti_zi_stalogo_rozvitku-4941
2. Green Investments, Zach Stein. URL: <https://www.carboncollective.co/sustainable-investing/green-investments#definition-of-green-investments>
3. What is Decarbonization?, 12.09.2024. URL: <https://www.carbonneutral.com/news/what-is-decarbonization>
4. IFRS 9 — Financial Instruments. URL: <https://www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs9>
5. R&D costs: IFRS Accounting Standards vs. US GAAP. KPMG. URL: <https://kpmg.com/us/en/articles/2025/rd-costs-ifrs-accounting-standards-us-gaap.html>
6. Огляд МСФО IFRS S1 і S2. Олександра Клевець. URL: <https://finacademy.net/ua/materials/article/ifrs-s1-s2>
7. Sustainability At a Glance – ESRS Sustainability Disclosure Standards. URL: [https://www.bdo.ua/getmedia/44e9f76b-3bf3-46d0-a14e-085479495c52/Sustainability-At-a-Glance-ESRS-June-2024-\(Delegated-Act-31-July-2023\).pdf](https://www.bdo.ua/getmedia/44e9f76b-3bf3-46d0-a14e-085479495c52/Sustainability-At-a-Glance-ESRS-June-2024-(Delegated-Act-31-July-2023).pdf)
8. International Sustainability Standards Board (ISSB). Chris Shaw. URL: <https://www.anthesisgroup.com/regulations/international-sustainability-standards-board-issb/>
9. Harmonization of Ukrainian Legislation on sustainable development with EU Standards. URL: <https://imagine lawyers.com/legal/harmonization-of-ukrainian-legislation-on-sustainable-development-with-eu-standards/>
10. Development of Green Accounting for Sustainable Monitoring and Reporting in Modern Business. Arfenita Cahyaningrum, Muhammad Indra Wardanaa, Hwihanus. URL: <https://journals.ldpb.org/index.php/eljbn/article/download/193/181>